

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

پاسخ در برگه سؤالی - سؤالات در سه صفحه

۱- معنی واژه‌های مشخص شده را با توجه به جمله‌ها بنویسید. (۱)

فروغ رویت اندازی سوی خاک زهی گویا ز تو کام و زبانم
 باغ ز من صاحب پیرایه شد گفت: در این معرکه، یکتا منم

۲- برای کلمات خواسته شده، واژه‌ای با رابطه معنایی خواسته شده با توجه به کاربرد معنایی کلمات در بیت زیر، بنویسید. (۵)

«در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟»

بن: (متضاد) همسری: (مترادف)

۳- در ابیات زیر، کلماتی را که املاي نادرست دارند، با املاي درست بنویسید. (۵)

الهی، فضل خود را یار ما کن / ز رحمت یک نضر در کار ما کن
 زین نمط آن مست شده از غرور / رفت و ز مبدع چو کمی گشت دور

۴- با توجه به آموخته‌های خود در درس، کلمات غلط املايي را به شکل درست بنویسید. (۵)

جان در قدم تو ریخت سعدی / وین منزلت از خدای می‌خاست
 جنبش بهر عشق پیدا شد / موج زد نقش ما هویدا شد

۵- از ترکیبات زیر کلمات نادرست را با املاي صحیح بنویسید (۵)

حامل سرمایه، رنگ و برازنده گی، عطار نیشابوری، چشم حقارت، قلقله زن و چهره‌نما

۶- نقش دستوری گروه‌ها یا کلمات مشخص شده را بنویسید. (۱)

هر آن وصفی که گویم، بیش از آنی / یقین دانم که بی‌شک، جان جانی

هر آن وصفی: بیش: یقین: جان جانی:

۷- از بیت «به نام کردگار هفت افلاک / که پیدا کرد آدم از کفی خاک» موارد دستوری خواسته شده را پیدا کنید و بنویسید. (۱)

فعل محذوف: مفعول: وابسته پیشین: تعیین نوع وابسته پیشین:

۸- نقش دستوری کلمات مشخص شده در بیت «گفت: در این معرکه، یکتا منم / تاج سر گلین و صحرا منم» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟ (۵)

(۱) مسند، مسند، نهاد (۲) نهاد، نهاد، مسند (۳) قید، قید، نهاد (۴) صفت، نهاد، مسند

۹- با توجه به بیت «تویی رزاق هر پیدا و پنهان / تویی خلاق هر دانا و نادان» کدام واژه هسته گروه اسمی نیست؟ (۵)

(۱) تو (۲) رزاق (۳) پیدا (۴) خلاق

۱۰- زمان فعل‌های بیت «چشمه کوچک چو به آن جا رسید / وان همه هنگامه دریا بدید» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟ (۵)

(۱) ماضی ساده، مضارع التزامی (۲) ماضی ساده، ماضی ساده
 (۳) مضارع اخباری، ماضی ساده (۴) مضارع اخباری، مضارع التزامی

۱۱- در مصراع «گل از شوق تو خندان در بهار است» واژه مشتق در چه نقشی به کار رفته است؟ (۵)

(۱) صفت (۲) نهاد (۳) متمم (۴) مسند

(ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۲- در بیت «در بر من، ره چو به پایان برد / از خجلی سر به گریبان برد» عناصر و کلماتی را که آرایه‌های خواسته شده را می‌سازند، بنویسید. (۱)

جناس: کنایه: واج آرای: تشخیص:

۱۳- از بیت «گه به دهان، بر زده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف» نام دو آرایه ادبی را بنویسید. (۵)

۱۴- مفهوم کنایه‌های مشخص شده را بنویسید. (۵)

«نعره بر آورده، فلک کرده کر / دیده سیه کرده، شده زهره در»

.....

۱۵- مصراع «زهی گویا ز تو کام و زبانم» به چه چیزی تلمیح دارد؟ (۵)

۱۶- با توجه به بیت «فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک» به دو سؤال زیر، پاسخ دهید. (۵)

الف) کلمات قافیه کدام‌اند؟

ب) اگر طرز قرار گرفتن قافیه‌ها در تمام بیت‌های شعر مانند این بیت باشد، شعر در چه قالبی است؟

۱۷- در کدام مصراع واج آرای محسوسی وجود دارد؟ (۵)

(۱) باغ ز من صاحب پیرایه شد

(۲) چشمه کوچک چو به آن جا رسید

(۳) می‌کند از پرتو من زندگی

(۴) قطره باران که درافتد به خاک

۱۸- کدام آرایه ادبی در بیت «گفت: در این معرکه، یکتا منم / تاج سر گلین و صحرا منم» دیده نمی‌شود؟ (۵)

(۱) تشبیه (۲) تشخیص (۳) مراعات نظیر (۴) حس آمیزی

۱۹- در کدام بیت، آرایه «حس آمیزی» به کار رفته است؟ (سراسری انسانی ۸۷) (۵)

(۱) با من به سلام خشک، ای دوست زبان، تر گن

تا از مژه هر ساعت لعل تـرت افشانم

(۲) ما گرچه مرد تلخ شنیدن نه‌ایم لیک

تلخی که از زبان تو آید شنیدنی است

(۳) تا تو را آن بو کشد سوی جنان

بوی گل باشد دلیل گلستان

(۴) آن بلبلم که چون کشم از دل صفر گرم

بوی محبت از نفسم می‌توان شنید

۲۰- در کدام گزینه، «حس آمیزی» به کار رفته است؟ (المپیاد ادبی دوره ۱۶) (۵)

(۱) خانه زندان است و تنهایی ضلال

هر که چون سعدی گلستانیش نیست

(۲) هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نجید

در رهگذر باد نگهبان لاله بود

(۳) بوی دهن تو از چمن می‌شنوم

رنگ تو ز لاله و سمن می‌شنوم

(۴) بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم

می‌رود و نمی‌رود ناقه به زیر محلم

(پ) قلمرو فکری (۸ نمره)

۲۱- معنی ابیات زیر را به نثر روان بنویسید. (۲)

الف) قطره باران که درافتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک

ب) چو در وقت بهار آبی پدیدار / حقیقت پرده برداری ز رخسار

۲۲- مقصود شاعر از «گشودن شکن از سر مو» در بیت زیر چیست؟ (۵/)

«چون بگشایم ز سر مو، شکن / ماه ببیند رخ خود را به من»

۲۳- در بیت زیر، ناتوانی شاعر از چه چیزی استنباط می‌شود؟ (۵/)

«هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانم که بی‌شک جان جانی»

۲۴- مفهوم بیت «خواست کزان ورطه، قدم در کشد / خویشتن از حادثه برتر کشد» شبیه کدام مثل یا سخن مشهور است؟ (۱)

(۱) پا پیچ کسی شدن (۲) پا در کفش کسی کردن (۳) پا پس کشیدن (۴) پا از گلیم خود دراز کردن

۲۵- کدام مصراع نشان‌دهنده خودستایی و غرور چشمه نیست؟ (۱)

(۱) تاج سر گلبن و صحرا منم (۲) باغ ز من صاحب پیرایه شد
(۳) گفت: در این معرکه، یکتا منم (۴) نعره بر آورده، فلک کرده کر

۲۶- کدام یک از بیت‌های زیر از نظر طرز نگاه به خود، شبیه نگاه و سخنان چشمه در آغاز داستان است؟ (۱)

(۱) بر راستی بال نظر کرد و چنین گفت:
(۲) زی تیر نگه کرد و پر خویش بر او دید
(۳) گفتا: عجب است این که ز چوبی و ز آهن
(۴) بگفتا: مبر نام من پیش دوست
امروز همه روی جهان زیر پر ماست
گفتا: ز که نالیم که از ماست که بر ماست
این تیزی و تندی و پریدن ز کجا خاست
که حیف است نام من آن جا که اوست

۲۷- کدام بیت با بیت «تویی رزاق هر پیدا و پنهان / تویی خلاق هر دانا و نادان» تناسب معنایی دارد؟ (۱)

(۱) هر که رو در فسق و عصیان می‌کند
(۲) چنان پهن خوان کرم گسترده
(۳) به هر چه می‌رسد از رزق سازگاری کن
(۴) بسا شکست کز او کارها درست شود
ایزد اندر رزق او کم می‌کند
که سیمرغ در قاف قسمت خورد
که هر که ساخت به سد رمق سکندر شد
کلید رزق گدا پای لنگ و دست شل است

۲۸- بیت «فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک» با کدام یک از بیت‌های زیر تناسب معنایی دارد؟ (۱)

(۱) آمد برون ز خانه به صد ناز و عشوه یار
(۲) این همه عکس می و نقش نگارین که نمود
(۳) آن که پر نقش زد این دایره مینایی
(۴) هر دو عالم یک فروغ روی اوست
حسن جمال خود به جهان کرد آشکار
یک فروغ رخ ساقی است که در جام افتاد
کس ندانست که در گردش پرگار چه کرد
گفتمت پیدا و پنهان نیز هم

حسن تو همیشه در فزون باد / رویت همه ساله لاله‌گون باد

علیقلی‌پور